

SOSIOLOGISIA NÄKÖKULMIA (HOIVA)TYÖHÖN

Merja Kinnunen & Janne Autto (toim.)

*Tänään töissä. Sosiologia näkökulmia työhön.
Rovaniemi, Lapin yliopistokustannus 2009. 197 s.*

Joukko Lapin yliopiston sosiologeja on koonnut tutkimustyönsä tuloksia yhteen *Tänään töissä* -artikkelikokoelmaksi. Professori Asko Suikkasen 60-vuotisjuhlan kunniaksi tehty teos perustuu Lapin yliopiston sosiologian työntutkimusryhmän empiirisiin tutkimuksiin, joissa muun muassa kysytään, mitä tarkoittaa työvoiman liikkuvuus eurooppalaisilla työmarkkinoilla, millaisin neuvotte-luin työelämään rekrytoidutaan, minkälaista hoivatyön arki on sekä miten maatalousyrittäjyyden merkitykset ovat muuttuneet toisen maailmansodan jälkeen.

Merja Kinnunen ja Janne Autto, jotka ovat antologian koonneet, kertovat tutkimusryhmänsä olevan kiinnostunut erityisesti siitä, mitä työ tarkoittaa toimintana ja suhteena, jossa luodaan ja toistetaan yhteiskunnallisia rakenteita, sääntöjä, organisaatioita, instituutioita, järjestelmiä, ajattelumalleja ja merkityksenantoja. Kirjan toimittajat perustelevatkin teoksensa tarpeellisuutta sillä, että julkinen visioita vilisevä keskustelu kaipaa vastapainokseen empiiriseen tutkimukseen pohjautuvia maltillisia näkemyksiä. Ainakaan liikaa *”Tänään töissä”* -teoksen kaltaisia empiirisesti painottuneita *”yleiskatsauksia”* työelämän nykytilasta ei ole saatavana.

Teoksen aloittavassa artikkelissa Saara Koikkalainen tarkastelee työvoiman liikkuvuutta

Euroopassa. Analyysi osoittaa, että työvoiman liikkuvuuteen vaikuttaa moni muukin asia kuin työn ja paremman elintason etsiminen. Pelkät taloudelliset kannustimet eivät riitä liikkuvuuden kasvattamiseen, vaan käytännössä muuttopäätöksen tekeminen usein vaatii työelämän ulkopuolelta tulevan sysäyksen. Saman havainnon on tehnyt myös Heikki Huilaja tutkiessaan suomalaisten sairaanhoitajien rekrytointia. Tilanteessa jossa työntekijällä on valinnan varaa, sosiaalinen pysyvyys korostuu enemmän kuin liikkuvuus.

Asta Kietäväinen on tutkinut maatalousyrittäjyyttä. Artikkelissaan hän tekee mielenkiintoisen havainnon, jonka mukaan viljelijöiden ammatti-identiteetin kehitys on kulkenut päinvastaiseen suuntaan kuin useimpien muiden työntekijäryhmien tilanteesta voisi päätellä. Siinä missä vielä 1960-luvulle saakka viljelijöiden identiteetti rakentui ajatukselle työn ja muun elämän sulautumisesta toisiinsa, nykyisin maatalousyrittäjiä luonnehtii halu erottaa työ ja

vapaa-aika toisistaan.

Teoksen loput neljä artikkelia käsittelevät hoivatyötä eri näkökulmista. Janne Autto kirjoittaa lasten kotihoidosta ja siitä kuinka sen arvostus on historiallisesti muuttunut. Sirpa Mertala tarkastelee julkisen terveydenhuollon kompleksisuutta. Mertalan havainto on valitettavan tutun kuu-

loinen: vaikka pyrkimyksenä ja standardoida terveystalvolutta ja saada kompleksisuus hallintaan, monesti näyttää käyvän juuri päinvastoin.

Tiina Notkon ja Jari Lindhin artikkelit käsittelevät kuntoutusta. Notko nostaa esiin byrokratian kukkasen. Perinteisen kuntoutusohjauksen rinnalle on otettu käyttöön niin sanottu palveluohjaus. Käytännössä näissä toimintamalleissa on kuitenkin kyse samasta asiasta. Kahden rinnakkaisen järjestelmän ylläpitäminen ei palvele erikoissairaanhoidon asiakkaita, vaan kallisarvoisia resursseja haaskataan. Teoksen loppuun Lindh tarkastalee niitä haasteita, joiden edessä ammatillinen kuntoutus nykyisessä jälkiteollisessa tietotyön yhteiskunnassa on.

Tänään töissä -artikkelikokoelma käsittelee nykyistä työelämää konkreettisesti ja helposti lähestyttävällä otteella. Teos on selkeästi ja hyvin kirjoitettu ja se löytäneekin paikkansa ensisijaisesti oppikirjana.

Pasi Pyöriä